

نماز و نیاز (۹)

شرحی بر دعای امام سجاده درباره نماز

در بخش "وقت شناسی نماز"، اشاره ای به دعای امام سجاده (ع) در نماز کردیم. در اینجا، بعنوان تکمله ای از بحث، با دقت بیشتری آنرا مورد تامل قرار میدهم. دعای مذکور چنین آغاز میشود:

الهم وقفنا فيه على مواقيت الصلوات الخمس (بارخدايا، ما را به میقات های نمازهای پنجگانه واقف کن)

منظور از "میقات" چیست و چرا نمازهای پنجگانه را "میقات" نامیده است؟

میقات، موعدی است که برای آن وقت مشخصی تعیین شده باشد، مثل میقات حضرت موسی با پروردگار در کوه طور که یکماهه بود و به چهل شب منتهی گشت (۱)، میقات آن حضرت با ساحران در روز مشخص (۲) و یا میقات روز فصل (جدائی قیامت) (۳) و حالات مختلف ماه در طول ۳۰ شب (۴).

اما چرا واقف شدن به این مواقیات را از خدا خواسته است (اللهم وقفنا...)? مگر کسی از آنها واقف نیست؟

چه فرقی است میان: وقفنا، با: علمنا، فهمنا، الهما و...؟ ظرافت قضیه در کجاست؟

وقوف، معنای توقف و تامل دارد، توقفی برای تدبیر و شناخت. معنای مقابل آن سرسری رد شدن و سطحی نگریستن است. باین ترتیب وقوف بر نمازهای پنجگانه، پی بردن به فلسفه و حکمت آن و اندیشیدن به ابعادش میباشد. کدام ابعاد؟

دعا را ادامه میدهم:

الهم وقفنا فيه على مواقيت الصلوات الخمس:

۱- بحدودها التي حددت، (با همان حدودی که مرزبندی کردی)،

۲- وفروضها التي فرضت (و فرائضی که واجب کردی)،

۳- و وظائفها التي وظفت (و وظائفی که تعیین نمودی)،

۴- و اوقاتها التي وقت (و اوقاتی که زمان گذاری کردی)

پس نماز چهار پایه دارد؛ مرزها و محدوده ها، فرائض، وظائف و اوقات.

- ۱- منزله المصیین لمنازلها (ما را به مرتبه و منزلت کسانی که به آن منازل رسیدند برسان)
- ۲- الحافظین لارکانها (همانها که ارکان و اساسش را حفظ کردند)
- ۳- المودین لها فی اوقاتھا علی ما سنه عبدک و رسولک (ص) (همانها که آنها را همچون پیامبر در زمان خودش ادا کردند)
- ۴- فی: رکوعها، و سجودها و جمیع فواضلها (در: رکوعش، سجودش و تمام بخش های مهم اش)
- ۵- علی اتم الطهور و اسبعه (با تمام پاکیزگی و کمال)
- ۶- وابین الخشوع و ابلغه (وواضح ترین و رساترین خشوع)

۱- اعراف ۱۴۲ - اتمناها بعشر فتم میقات ربه اربعین لیله

۲- شعراء ۳۸ - فجمع السحره لمیقات یوم معلوم

۳- نبا ۱۷ - ان یوم الفصل کان میقاتا.

۴- یسئلونک عن الالهه قل هی مواقیت للناس